

Kultur

Martin Kellerman: "Serierna slukar allt, jag vill tänka ut något nytt att bygga"

Uppdaterad 09:06 Publicerad 07:00

I 20 år har Martin Kellerman tecknat sitt liv. Men nu orkar han inte längre. "Jag har alltid kämpat emot paniken och tänkt att jag ska vinna över den, men det händer inte", säger han till Ika Johannesson. Det är dags att ta farväl av hunden Rocky.

Skriv ut

Rätta artikel

Spara artikel

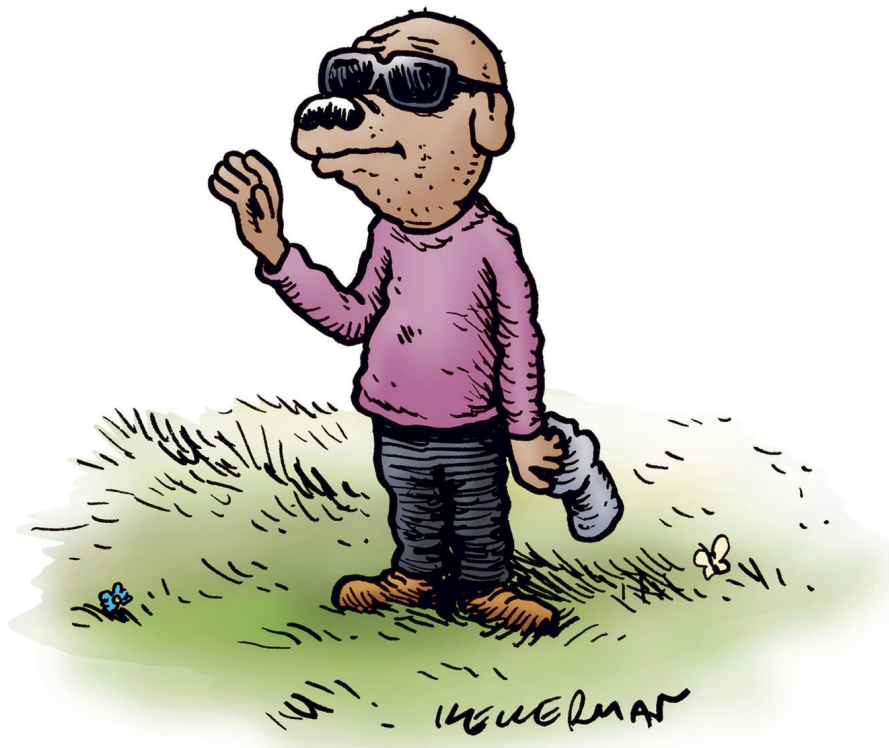
Ännu är det två veckor kvar till Rockys svanesång när vi svänger av landsvägen mot det Sörmlandstorp som allt oftare utgjort fond till serien. Efter en slirig biltur på skogsvägar leriga av smältvatten, når vi fram till en soldränkt glänta omgärdad av lövträd.

Det är vårens första riktigt varma dag och Martin Kellerman sitter i en tältstol framför det faluröda torpet och läppjar på en folköl. Han är svårt bakfull. Lee "Scratch" Perry böljar från en högtalare på trappen. Ett litet glas whisky står under en nätkupa, skyddat från de nyvaknade flugorna.

I tjuugo år har Martin Kellerman blottat sig själv, sina nojor och tillkortakommanden i en självbiografisk seriestripp om dagen. Först i Metro, därefter Aftonbladet och sedan 2004 [här i Dagens Nyheter](#). Den vardagsfilosofiska hunden Rocky och hans gäng har blivit nära vänner

till mången läsare och Kellerman är Sveriges mest framgångsrike serietecknare. Men [på lördagen publicerades den sista dagliga Rockystrippen](#) någonsin. Varför sluta nu?

– Frågan är väl snarare varför jag hållit på så länge.

Rocky Illustration: Martin Kellerman

Bara för några år sedan var det självklart att han skulle fortsätta göra Rocky tills han dör, att bli den första serietecknaren som tecknar hela sitt liv. Martin Kellerman hade till och med en hemlig dramaturgisk lösning på hur hans död skulle porträtteras när hans livsverk gavs ut postumt. Men vad som länge varit ett drömjobb har förvandlats till ett ok som blivit för tungt att bära.

Nu blir det ingen särskild uttänkt sorti. Inga pukor och trumpeter. Snarare en nedräkning till frihet och inväntan av eventuell krisreaktion. Tanken var egentligen att försvinna ljudlöst, utan så mycket som ett gläfs.

– Jag känner att serien bara är en massa babbel och själv stör jag mig på alla som babblar. Då känns det inte så kul att bidra till det där babblet.

Men att reducera dialogen i Rocky till babbel är bara fånigt. Tvärtom har Martin Kellerman genom åren profilerat sig som en skarp samtidsobservatör med en särdeles förmåga att plocka isär vardagsfunderingar och göra dem allmängiltiga. En begåvning som författarkolleger avundas djupt och läsarna avgudar. Är det då också talande för vår samtid att han lägger ner?

– Som en protestsångare, vars enda insats är att man slutar sjunga, säger han och flinar.

Tvivlen kom när han började förbereda Rocky-utställningen åt Spritmuseum i Stockholm för två år sedan. Han anlidade ett par vänner och tillsammans byggde de interiörer som Martin Kellerman målade. Samarbetet var överraskande roligt. Han ville hellre vara i den hyrda lokalen och bygga och halkade efter i sitt noga planerade ritschema. Serieskapandet blev alltmer ångestladdat. När utställningen öppnade i februari i fjol var han utarbetad och blev deprimerad.

– Jag tycker inte om när jag måste göra något som jag inte vill. Serierna slukar allt, man går bara och tänker på det där hela tiden. Istället ville jag tänka ut nya saker att bygga.

Stugan i Sörmland. Foto: Thomas Olsson

Förra sommaren köpte Martin Kellerman sig därför en industrilokal i Flen. Åttatusen kvadratmeter tomt med flera stora byggnader. Det enda han har byggt och målat hittills är en avancerad monter åt Kartago till fjolårets Bokmässan. Han måste sätta upp ett rejält staket runt den stora tomten först. Det har redan varit en del inbrottsförsök. Just nu fungerar den gamla schaktbolslokalen främst som förråd åt hans utställning och garage åt hans nyinköpta husbil. Att han inte haft tid att använda lokalen har lett till ytterligare ångest.

– I höstas slog det mig att jag kan ju faktiskt lägga ner serien. Det finns ingen som tvingar mig att fortsätta. Jag trodde att jag hade ett halvårs uppsägningstid, men det var bara tre månader. Genast räknade jag ut att jag måste jobba till den 28 april och insåg, fan, då är det ju exakt 20 år sedan jag började.

På dagen?

– Ja, det här måste ju betyda något! Så jag ringde och sade upp mig direkt. Men jag räknade ju tyvärr fel då, för det var i mars jag började. Så det blir tjugo år och en månad.

Var befann du dig när du kom till insikt?

– I Bourgogne. Min kompis pluggar till sommelier så vi åkte på vinresa. Jag var dyngrak och beslutade mig för att bli arbetslös.

Vad ska du göra i stället?

– Jag har gett mig själv två år att bara göra vad jag har lust med. Som en sorts konstskola. Så länge räcker pengarna ungefär. Det är också ett sätt att hindra mig från att direkt kasta mig in i något nytt. Kniper det kan jag ju alltid ge ut en bok då och då.

Så Rocky dör nödvändigtvis inte nu?

– Rocky orkar bara inte rita några fler serier, vem vet vad han gör i framtiden.

Hur ska serien sluta?

– Jag har tänkt en massa på det, men jag har inte kommit fram till något. Det kommer nog inte vara något särskilt slut.

Men är inte det snöpligt?

– Hur ska det sluta då? Ska jag bli skjuten av en kulspruta? Hoppa från en skyskrapa? Det slutar som den dagen slutar.

Han reser sig för att hämta mer öl. Trots att han varnat för den nymålade verandalisten – ”i öjablått, innan var den SD-blå” – lyckas han ta tag i den ändå och kladdar ner handen.

Rocky blir med torp. Publicerad 28 september 2013 Illustration: Martin Kellerman

Inne i torpet råder oreda. Vardagsrummet tjänstgör även som Martin Kellermans sovrum och är en kaosartad samling av möbler, papper och kläder. Hela innertaket är täckt av en färgglad Rockymålning som föreställer trädgården. Köket är målat i grisrosa. Överallt står flaskor och burkar; den skotska whiskysorten Famous Grouse är en uppenbar favorit. Det finns el men inget rinnande vatten.

Agge, eller Igge som han heter i serien, och hans kompis Liselotte kommer tillbaka från en loppisväg och besök på Coop i Katrineholm. De hade försökt väcka Martin Kellerman innan de drog.

– Men du sov så djupt att vi trodde att du var död. Kolmonoxidförgiftad av kakelugnen!

Agge och Martin Kellerman lärde känna varandra på krogen i slutet av 90-talet och han har synt i serien sedan dess. Det var Agge som ringde runt till markägare i Sörmland för fem år sedan och blev erbjuden att hyra torpet som hade stått tomt länge, som de nu delar. Tidigare bodde en man här som sägs ha blivit galen.

– Det verkar ha varit en skogsarbetare som levte väldigt isolerat. Han har ju inte ens slängt sopor, bara kastat dem rakt ut. Senast igår hittade jag en ny sophög från 70-talet i skogen, säger Agge.

– En perfekt tillvaro!, flikar Martin Kellerman in.

När godsägaren kom för att tömma huset efter att mannen tagits in på ålderdomshem fick han ringa in sanerare. Huset var så fullt av prylar och i så dåligt skick att en innervägg förmultnat.

Tydligen ska en femårig pojke också ha dött i huset kring sekelskiftet. I början vågade ingen av dem sova på den lilla övervåningen eftersom det alltid hördes konstiga ljud där uppe.

Martin Kellerman

Ålder: 44.

Född: I Växjö.

Uppvuxen: I Växjö, norra Norge och Upplands Väsby.

Visa mer

Agge beskriver Martin Kellerman som en oerhört lojal vän, en trofast gammal hund, men också som en visionär av rang. Vännerna använder varandra som bollplank. Om kvällarna sitter de, i verkligheten precis som i serien, vid eldtunnan i trädgården och tänker högt.

– Vi experimenterar med olika sätt att prova någon grej man grunnat på. Torpet är perfekt för det, ingen granne står och glor om man bygger någon sinnessjuk ställning som ser ut som ett medeltida tortyrredskap. Martin gjorde någon hängmattekonstruktion som såg ut som något man skulle sprätta upp en människa på.

Han skrattar när jag frågar om hur han tror att Martin kommer påverkas av att sluta rita Rocky.

– Bara till det bättre, men det blir en jäkla omställning. Det kommer krävas en del av honom själv. Kanske lite öppenhet inför nya saker, vilket ju inte är hans starka sida. Det är viktigt med ett rejält avtramp för att verkligen gå vidare.

Och det kommer att bli ett totalt stopp för Rocky. Även syndikeringen av serien upphörde på lördagen. Inga gamla repriser ska köras.

– Jag är alltid så nervös. DN har kört en repris i veckan och varje gång känns det som jag tappar kontrollen. Det kan vara en serie som jag gjorde när jag var 27 år och min karriär kan vara helt över om någon reagerar på något i den.

Här är den allra första Rockystruppen. Publicerad 28 mars 1998. Illustration: Martin Kellerman

Vad är du rädd för?

– I dag kan man inte skriva om saker på samma sätt, tiderna förändras. Jag har i och för sig alltid tyckt att det är pinsamt när gamla grejer publiceras. Men förut har det inte varit lika akut.

Jag har alltid fascinerats av hur du i alla år har kommit undan med att ha ritat i flera år för en porr tidning utan att folk tycker att du är moraliskt förkastlig.

– Jag är lika fascinerad jag. När vi satt på flygplatsen på väg till Bourgogne så briserade skandalen kring Harvey Weinstein. Om jag gör något nytt och får kritik för det, så är det okej. Jag känner bara att, jag har klarat mig i tjugo år. Det skulle vara typiskt om man skulle ryka på något man skrev när man inte visste bättre.

Funderade du på vad man skulle kunna leta upp om dig?

– Ja, det är klart. Det gjorde alla män. Det är en maktdemonstration. Är ingen rädd så är det meningslöst. När "Fittstim" kom ut blev ingen rädd. Men i princip sade de precis samma sak.

Martin Kellermans inverkan på svensk seriekultur går inte att överskatta. När han började jobba på Galago i början av 90-talet fanns få dagsstrippar som talade till en yngre generation. Rocky har skapat en helt ny marknad. Utan Rocky hade dagens svenska serieutbud varit betydligt magrare. Själv menar han att allt handlar om att det måste finnas någon som banar vägen.

– Jag kunde till exempel göra en pjäs på Stadsteatern på grund av att Charlie Christensen hade gjort Arne Anka. Han kunde göra det för att Jocke Pirinen hade gjort Familjen Bra. Jag är en del av den svallvågen som blev till ett plums som blev till något annat.

Rocky

Visa mer

I serien har vi fått följa Rocky och hans vänner – bland andra apan Igge, katten Maja, fågeln Mange, råttan Klasse, grodan Smacks och rådjuret Edith.

År 2000 sattes "Rocky" upp som pjäs på Stockholms stadsteater med bland andra Jonas Inde och Tuva Novotny i rollerna. 2007 sände SVT serien "Non fiction" om Martin Kellerman och hans kompisar, och 2008 sändes "Rocky" som animerad tv-serie. Den 28 april publicerades sista Rockystrippen i DN.

När Rocky var som störst publicerades serien i ett femtiotal olika tidningar i Skandinavien. Men i dag är siffran nere på ett tiotal och intäkterna sjunker för varje år.

Martin Kellermans norske agent Haakon Strand berättar att de fristående seriestripparna konkurreras ut av internationella företag som säljer färdigredigerade plocksidor till vrakpris. Den gnagande ekonomiska oron har också bidragit till funderingar över framtiden.

– Inte ens jag, som är en väldigt framgångsrik serietecknare, kommer att kunna fortsätta. Om fyra-fem år skulle jag ändå fått sparken från DN. Det var ett ålderdomligt medium redan 1998 när jag började så det är inte konstigt att det är på väg ut.

Är det inte att måla fan på väggen?

– Det finns inget som tyder på att det skulle bli på något annat sätt. När man är trygghetsnarkoman som jag släpper man inte en sådan här sak lättvindigt. Men när min inkomst halveras för varje år då måste jag börja tänka på något annat. För jag sitter ju inte och ritar det där för mina läsare, jag gör det för att hålla mig själv skyddad från andra människor. Och nu måste jag skydda mig på något annat sätt.

Men vad är problemet med människor?

– Det är inget problem så länge de är en och en. Och så länge de inte talar om för mig vad jag ska göra. Jag är väl bortskämd. Jag skulle inte överleva fem minuter i det riktiga samhället.

Vad är det med människor i grupp du inte klarar av?

– Jag vill bara inte vara med i gruppen. Jag är inte osocial, men jag gillar att ta en i taget.

Men du har ju ändå gått ut mycket, du åker till Bokmässan och verkar kunna hantera sådana situationer?

– Jag har länge velat vara en person som har massa kompisar och tjejer hit och dit, men det har aldrig blivit något vidare bra. Samtidigt har jag alltid tyckt att det varit lite skämmigt.

Skämmigt på vilket sätt?

– Jag har haft en annan självbild än den jag är. Jag kan inte minnas någon gång i mitt liv då jag har varit helt avslappnad i någon situation. Varje gång jag har kräftskena till exempel, jag går ut och pissar, och när jag är på väg in tittar jag på alla mina vänner genom fönstret. Det är

en skithärlig känsla! Men så fort jag sätter mig vid bordet blir jag skitirriterad, stressad som fan. Trots att jag till och med har köpt en husbil som jag ska kunna gå och gömma mig i som en eremitkrabba. Jag har alltid kämpat emot paniken och tänkt att jag ska vinna över den, men det händer inte.

Foto: Thomas Olsson

Enligt samhällets syn på psyket är det ju automatiskt dåligt att ge upp inför sina problem.

– Det skiter jag i. Jag vill inte tillbringa resten av livet med att tvinga mig igenom de här grejerna. Det är jag själv som har byggt bilden av vem jag ska vara. Jag ska vara Zeb Macahan! Men jag är inte Zeb Macahan.

Är du Luke Macahan då?

– Nä fan heller. Jag är ingen i familjen Macahan. Jag är inte ens Josh! Jag är mer Beaker i Mupparna, han som är så nervös jämt.

Är du lycklig?

– Ja, typ. Men jag har en del saker jag vill förändra. Jag vill till exempel träffa mer av dem som jag har omkring mig, men jag vill göra det på mitt eget sätt.

Vill du ha familj och barn?

– Nej. Jag vill bara umgås mer med mina vänner. Familj känns jävligt fjärran. Det känns som att det ska betydligt mindre till för att jag ska bli nervös. Men man anpassar sig ju alltid, jag skulle nog klara det, jag är bara inte sugen.

Är du inte rädd för att bli ensam när alla kompisar bildar familj?

– Det kunde jag noja för innan folk började skaffa barn. Nu blir jag bara glad ju fler ungar som dyker upp. Det är roligt att se hur de blir äldre utan att ha något ansvar. Det har inte heller ändrat hur mycket jag träffar folk. Snarare tvärtom. De har varit hemma med barn i tre veckor och har ett uppdämt behov, så man är ju helt slut dagen efter en sådan kväll. Sedan kommer nästa farsa som ska roas. Jag har inte tid med någon egen familj!

De sista Rockystripparna har ritats i Bonniers författarhus i Visby. I söndags kväll tog Martin Kellerman färjan över för att koncentrerat bocka av de sista punkterna på att göra-listan. På måndag börjar det nya livet. Hur det kommer att kännas när den sista strippen är inskannad och skickad vet han ännu inte.

– Antagligen kommer jag bli deprimerad. Det här är en stor förändring och jag gillar egentligen inte stora förändringar.

Vad som blir första delkursen i hans högst privata konstskola är oklart. Det finns ingen studieplan. Men på schemat står att han ska vakna på morgonen och göra exakt vad han känner för.

– Måla om min lägenhet kanske? Äh, jag vet vad jag ska göra, jag vill bara inte säga något. För jag är helt okej med om det inte blir något av idén. Kanske kommer jag på att jag bara vill virka? Det vore egentligen det bästa scenariot. Jag kan drömma om att en dag kunna slappna av och bara virka. Men det kommer väl att vara Beaker i Mupparna som virkar, stressad utav bara helvete.

Miss inte våra nyhetsbrev från DN Kultur

[Gå till nyhetsbreven](#)

[Till toppen](#)

Ika Johannesson

Kommentera artikeln

I samarbete med tjänsten Ifrågasätt erbjuder DN möjligheten att kommentera vissa artiklar. Håll dig till ämnet och håll en god ton. Visa respekt för andra skribenter och berörda personer i artikeln. Vi tar bort inlägg som vi bedömer är olämpliga.

